

NORGES HØYESTERETT

Den 20. juni 2014 avsa Høyesterett dom i

HR-2014-01298-A, (sak nr. 2014/503), straffesak, anke over dom,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Henriette Kvinnsland)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Endresen**: Saken gjelder straffutmåling for voldtekt til seksuell omgang med mindreårig, jf. straffeloven §§ 192 første ledd bokstav a og 196 første ledd.
- (2) A, født 10. september 1983, ble ved Haugaland tingretts dom av 23. oktober 2013 dømt til fengsel i 3 år for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a og § 196 første ledd. Han ble videre dømt til å betale fornærmede 120 000 kroner i oppreisningserstatning.
- (3) A anket dommen til Gulating lagmannsretten. Anken gjaldt straffutmålingen. Ved lagmannsrettens dom 5. mars 2014 ble anken forkastet.
- (4) Domfelte har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens straffutmåling.
- (5) Hva angår det faktiske hendelsesforløp bygger lagmannsretten på tingrettens dom. Domfelte drev et spisested der fornærmede og noen venner var gjester. Lagmannsretten gjengir videre det følgende fra tingrettens dom:

"Fornærmede skulle ta bussen til X. Tiltalte tilbød seg å kjøre henne hjem. Han sa han skulle innom City Pizza på Y. B ville være med, men det ble ikke noe av da tiltalte sa han ikke ville returnere til Z. Kl var ca 22. Undervegs mot X holdt tiltalte armen rundt fornærmedes skuldre og spurte hvor gammel hun var, om hun hadde kysset, sa hvor fin hun var mm. Da de kom til X kjørte han ut til Æ og parkerte bilen. Der pratet de litt om været. De var der et par minutter. Han sa de kunne ta seg en tur rundt Y, noe hun ikke svarte på. Hun så ut av bilvinduet. Tiltalte kjørte videre. Han stoppet på et busstopp (---) i nærheten. Mens de var her kysset han henne, strøk henne på innsiden av låret, befølte henne på brystene på innsiden av brystholderen og sugde på brystvortene hennes. Hun prøvde å holde ham unna. Hun sa hun måtte hjem. Han kjørte så videre til sjøhusene ved Ø og stoppet bilen. Han spurte henne bla om hun hadde runket, noe hun benektet. Han tilbød henne penger. Han tok opp glidelåsen i sin bukse; han hadde erigert penis. Han runket seg selv. Han tok hennes venstre hånd og la den rundt hans blottede penis. Han holdt sin egen hånd utenpå hennes. Han førte hånden opp og ned 4-6 ganger til han fikk utløsning. Han sa hun skulle smake på sæden, noe hun nektet på. Tiltalte kjørte til Idrettshuset som ligger i nærheten. Her ba han henne tørke bort sæden, noe hun nektet. Han tørket da selv sæden bort."

- (6) De sentrale elementer i saken for øvrig sammenfatter lagmannsretten slik:
- "På gjerningstidspunktet var fornærmede 14 år og 4 mndr og domfelte 29 år. De kjente ikke hverandre fra før. Domfelte var kjent med hennes alder. Overgrepet fant sted i domfeltes bil på et øde sted der hun var uten mulighet til å flykte unna. Hun fryktet for å bli voldtatt og opplevde overgrepet som meget skremmende. I ettertid har hun vært redd for å gå hjem alene om kvelden, redd når hun kjører forbi stedet der domfelte arbeider og har hatt masse tanker i hodet om kvelden når hun skal legge seg."
- (7) Det er ikke fremkommet innvendinger mot denne gjengivelse av hendelsesforløpet, og jeg legger denne til grunn for straffutmålingen.
- (8) Tingretten hadde ved straffutmålingen tatt utgangspunkt i den normering av straffnivået som ble fastlagt ved Høyesteretts dom Rt. 2013 side 848. Det ble i dommen lagt til grunn at "straffen for voldtekt i form av innføring av én eller flere fingre i skjede eller endetarmsåpning nå som et utgangspunkt må være fengsel i tre år og tre måneder".
- (9) For lagmannsretten, som for Høyesterett, fremhevet forsvaren at denne avgjørelsen har begrenset overføringsverdi blant annet fordi saken gjaldt seksuell omgang i form av inntrengning av fingre i skjeden.
- (10) Lagmannsretten fant imidlertid, under særlig henvisning til fornærmedes alder, at det at det ikke skjedd noen form for inntrengning i fornærmedes hulrom, i det aktuelle tilfellet ikke ga grunnlag for å ta utgangspunkt i et lavere straffnivå enn det som ble lagt til grunn i nevnte høyesterettsavgjørelse. Jeg er enig i dette.
- (11) Det sentrale spørsmål i Rt. 2013 side 848 var å avklare utgangspunktet for straffutmålingen ved voldtekt til seksuell omgang, som ikke omfattes av minstestrafen på 3 år, jf. straffeloven § 192 andre ledd bokstav a.
- (12) Det er uttalelser i forarbeidene og rettspraksis som kan tilsi at inntrengning i fornærmedes hulrom må anses som et skjerpene moment. Dette er imidlertid bare ett av flere relevante straffutmålingsmomenter, og om det vil være grunn til å bedømme andre former for seksuell omgang mindre strengt, vil måtte bero på omstendighetene. Ved overgrep overfor barn vil andre sider ved den straffbare handling ofte få større betydning for

straffutmålingen enn formen for den seksuelle omgang. Den aktuelle saken illustrerer dette.

- (13) Det ville være avklarende for praksis om det kunne angis utgangspunktet for straffutmålingen også for praktisk viktige overtredelsesmåter, men dette kan ikke gjøres i en slik grad at det blir hemmende for den konkrete straffutmåling som må foretas i det enkelte tilfellet. Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å oppstille noen særskilt straffutmålingsnorm for de tilfeller der den seksuelle omgang ikke består i inntrengning i fornærmedes hulrom.
- (14) I Rt. 2013 side 287 legges det til grunn at den vanlige tilnærmingen til straffutmålingen ved idealkonkurrens er å ta utgangspunkt i det som fremstår som det grunnleggende forholdet, og så skjerpe straffen når handlingen også rammes av andre straffebud. En slik fremgangsmåte må være riktig også her. Det fastsettes en straff med utgangspunkt i overtredelsen av straffeloven § 192, og overtredelsen av straffeloven § 196 anses så som et straffeskjerpene moment. Slik jeg leser lagmannsrettens dom, er det en slik fremgangsmåte lagmannsretten har benyttet.
- (15) Lagmannsretten kom til at straffen før fradrag for tilståelsesrabatt ville være i størrelsesorden 3 år og 7 måneder. Om tilståelsen skriver lagmannsretten:

"Tilståelsen kom som nevnt under hovedforhandlingen i tingretten. Overfor politiet nektet domfelte straffeskyld. Tilståelsen på dette stadiet har en egenverdi ved at fornærmede har blitt trodd. Den har imidlertid ikke hatt betydning for oppklaringen av saken som sådan, idet politiet foruten fornærmedes forklaring hadde sikret spor av sæd på fornærmedes tøy."

- (16) På dette grunnlag ble straffen fastsatt til fengsel i tre år. Det er, når det sees hen til de klart straffeskjerpene momenter som er fremhevet i det jeg har gjengitt fra lagmannsrettens dom, etter mitt syn ikke noe misforhold mellom den straffbare handling og den utmålte straff.
- (17) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (18) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (19) Dommer **Bårdsen:** Likeså.
- (20) Dommer **Skoghøy:** Likeså.
- (21) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekrefte:

